

L'Esquella de la Torratxa

Any XLIII :: Número 2231

15 cèntima = Atrassats 30

Barcelona, 9 de desembre de 1921

EL DUO DE «L'AFRICANA».

—Per diners, no estiguis.

—Per homes, no t'encaparris.

Soler i Torra germans

BANQUERS

Compra venda de valors - Ordres de Borsa - Canvi
de moneda - Giros sobre l'estranger - Comptes
corrents en monedes Nacional i Estrangera

Rambla d'Estudis, n.º 13 i Bonsuccès, n.º 1

III Fira Oficial de Mostres

I^A INTERNACIONAL

BARCELONA 15 - 25 MARÇ 1922

PARA ENFERMEDADES DEL
ESTÓMAGO & INTESTINOS

GASTROL

MIRET

PROBARLO ES CURARSE

MARLIO MIRET - Farmacéutico
Diputación, 205-BARCELONA

DE VENTA
EN TODAS PARTES

Bloks Notes

a DEU cèntims

BAZAR UNIÓN Unió, n.º 3
BARCELONA

= DIETARIS =

BLOC MANELIC

Obras de

ESPIRITISMO

por

ALLAN KARDEC y OTROS AUTORES

De venda en la Llibreria Espanyola d'Antoni López. Barcelona

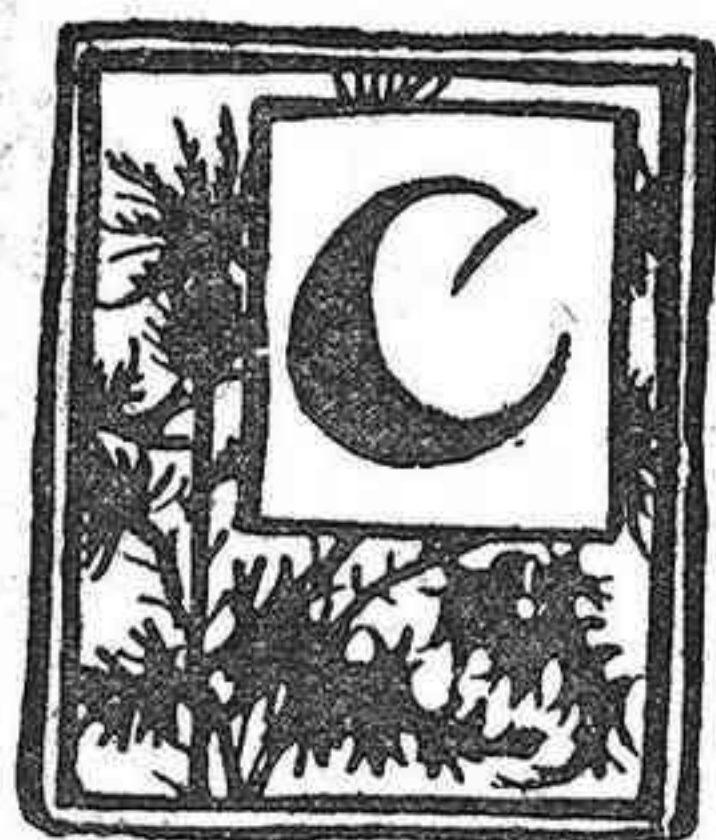
L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

La butifarra de l'honor

ada vegada que llegim han estat decomisades, en botigues humils i en botigues de luxe, partides de queviures sofisticats, pensem, fets un Francesc I de Barcelona: «Tot s'ha perdut, i l'honor també».

Perquè l'honor de Catalunya no estava solament en la seva bandera, ni en l'esperit dels seus fills, ni en la glòria dels seus varons il·lustres. L'honor de Catalunya hi era dins d'una butifarra, blanca o negra. Una butifarra catalana, no era una butifarra, era l'esperit de Catalunya fet embutit. El farciment de carn constituïa una de les nostres més gustoses tradicions. Tan gran com la glòria del rei don Jaume o de l'Ausias March, era la glòria de la butifarra i potser més, perquè la dels Peres, Jaumes i Ausias se circunscrivia an els patriotes i versaires, mentre que la de la butifarra arribava a totes les gents i a totes les terres.

Per això precisament, coloquem nosaltres l'honor de Catalunya en la butifarra i en la llonganica, perquè després dels almogàvers els butifarraires són els que han portat més lluny el nom de Catalunya. El nostre imperialisme, preconitzat per En Xenius i En Prat de la Riba, ha estat un imperialisme de butifarra. Ni polític, ni financer, ni artístic, ni cultural: de butifarra. Mercès a la llonganica de Vich, Catalunya ha conseguit davant dels «maitre d'hotel» i dels adroguers del món una beligerància que no ha lograt, amb cap altre producte material o espiritual. Vich, mercès a la seva llonganica, té fama universal, i si no l'ha aconseguida Masquefa ha estat exclusivament per raons fonètiques.

I aquesta tradició de budell i carn, aquesta fama gastronòmica, aquest honor de butifarra, l'han posat en perill, tal volta el destrueixen, aqueixes botigues de queviures que s'ha descobert donaven gat per llebra, fabricant embutits amb totes les carns inverossimils, menys amb la de porc. Això s'expandirà amb els telegrams, la mala fama dels embutits catalans correrà pel món, i ja no'ns

restarà ni glòria, ni honor. Els nostres teixits estaven desprestigiats, del nostre Codorniu tothom se'n reia, i la butifarra i demés germanes ara seran tingudes com la darrera de les mixtificacions catalanes.

Recordo que quan anavem a l'Institut, un professor pintoresc, mentre berenavem durant una excursió, ponderant-nos les excel·lències de la butifarra, ens contà que una vegada naufragà prop d'una illa oceànica un bergantí, tripulat per catalans. Arribats a terra, varen llegir astorats, que en una botiga del poble hi havia un lletrer que anunciava, entre altres coses: «Butifarra catalana. Naps de Capmany». El botiguer era un empordanès que portava pel món els productes de la seva terra, anunciant-los amb idèntic orgull que els alemanys les anilines i el seus productes farmacèutics. Aquella butifarra, an aquella illa oceànica, era la pàtria, la vella Catalunya.

Avui, la voracitat comercial barcelonina, està espatllant lo més saborós de Catalunya, la butifarra. La tradició ha fet fallida; l'honor ha fet fallida. Anem devallant. La qüestió social és una tragèdia, el catalanisme un afer, els embutits, metzines. Dintre de poc Catalunya, vençuda, deshonorada, no podrà ni fer butifarra.

PARADOX

-Qui no pot segar, espigola

Els senyors Carrasco i Vinaixa, han donat compte al Consistori del viatge realitzat a París, per tal de visitar l'Exposició aèria oberta a la capital de França.

Ha sigut la excursió acomplerta pels senyors Carrasco i Vinaixa, de les més modestetes, econòmicament. Amb dir que els acompanyaren dos empleats i que gastaren entre tots, quatre mil pessetes, n'hi ha prou i massa per a demostrar que no podien fermar els gossos amb llongonics.

Donada l'ostentació amb que l'Ajuntament sol fer les coses, coneguda l'aparatositat que presideix en els viatges pagats per la Pubilla, cal aplaudir l'heroisme dels regidors esmentats, que per a estalviar-se de fer un paper ridícol, passejaren per París i per Brusel·les, gairebé d'incògnit.

La representació del nostre Municipi, tant després, generalment, s'hostatjà a París, a cà l'afarta pobres, d'allà dalt. En anar al teatre, cercaren lloc als galliners. Per a

anar d'un punt a l'altre, apel·laren al sistema de locomoció que són les cames. Res de visites, que porten compromisos. Res de donar-se a conèixer oficialment, per a no exposar-se a ensenyar la ceba.

Per mica que els viatgers s'haguessin extralimitat, haurien tingut de recórrer a l'Embaixada, per a repatriar-se. El senyor Vinaixa, podia apel·lar a aquest recurs i així ho indicà al seu company, que rebutjà, indignat, la proposició. De no haver-hi altre remei, i ans que acceptar el bitllet de tornada de mans del Consulat espanyol, emprèn el senyor Carrasco el viatge a peu.

Lo probable, és que arribat aquest pas dolorosíssim, resolgués el senyor Carrasco restar a París, fins i a tant que arbitrés medis per a fer el viatge per compte propi.

Digressions apart, el cas és que s'ha consumat la visita a l'Exposició Aèria parisenca, havent tornat els expedicionaris meravellats de l'importància del Certàmen.

Tan contents i entusiasmats, que han demanat als companys els ajudin a promoure la creació d'un aeròdrom. Una vegada en possessió de l'aeròdrom, vindria segurament, el tractar de la compra d'aparells. Seria injust, que construïnt nosaltres la gàbia, poguessin gaudir-se d'ella, únicament els ocells forasters. Lo lògic, lo natural, és que ultra rebre als aviadors de fora casa, poguessim di- posar els barcelonins dels aparells indispensables per a establir un servei urbà.

Aleshores, seria hora de que les famílies dels regidors, que anys enrera, i en arribar la festa, disposaven de *landeau* per a passejar, reanusessin els seus esbarjos dominicals.

JUST

La força del castellà

Una petició del baró de Viver—Don Rodrigo Díaz de Viver—va produir el dimarts un escàndol en el Municipi. El senyor baró de Viver, va plantar cara a tota la majoria regionalista, ense altre auxili que el d'En Santamaría, sens dubte per raó dels sentiments catòlics del senyor Viver.

Quan un regidor regionalista l'apostrofa, el senyor baró se regirava, llençant-li una acusació: «Vostè, calli! Ja sap lo que fa a l'Excorxador, o en els Mercats, o on sigui!» Semblava un Cid administratiu.

La majoria regionalista seguia empaitant-lo, i el senyor baró, podia dir lo que aquell general: Són masses! Són masses! Però Santamaría vetllava. Santamaría protegia al senyor baró que tantes vegades ha resat el «Santamaría» en moments de tribulació, i amb veu que semblava baixar del mateix cel, cridà:

—Basta de valientes!

I se llençà contra En Matons que gesticulava, agresi.

Després se va discutir el crit d'En Santamaría. Havia realment plantat cara als valents? Havia estat un temerari? Analitzant el seu crit se va arribar a la conclusió de

que En Santamaría, cansat dels crits d'En Matons, [digué:

—Prou, Matons!

Solament que ho digué en castellà, ho digué traduït, i li va sortir, en lloc d'un prec, un desafió:

—Basta de valientes!

Era la força del castellà.

Truc madrileny

Els catalans amb En Cambó i l'aranzel estan de moda a Madrid. Ho estan fins els nostres escriptors i els nostres artistes. Però al costat de l'admiració, ha nascut l'aprofitament de l'admiració.

Un gran escriptor català, per el qual sentim una cordialitat inadjetivable va anar a sopar an *Els Burgaleses*. Un parroquià, se va aixecar, i acostant-se al nostre escriptor, començà a ponderar-lo:

—Vostè és un geni. Per vostè tinc una admiració, que ara mateix, vui demostrar-li, brindant per vostè, si és que vol acompanyar-me.

Efectivament l'admirador demanà beguda, però de la bona, i alguna cosa sòlida per acompanyar-la. Quan s'agotaren les existències, l'admirador:

—Perquè vostè, senyor Zozaya...

—Dispensi—respongué el nostre escriptor—jo no sóc En Zozaya, jo sóc, fulano.

—Li demano mil perdons... mil perdons...

S'excusà, s'aixecà i se'n va anar, sense pagar. El nostre amic somrigué indulgent.

—Ara—diu—quan me tornin a admirar els hi diré: Molt bé, però jo em dic fulano, i el gasto a mitges.

L'amic de que vaig a parlar, era lo que se'n diu correntment, un home normal. En la plenitud de la vida, sanitos de cos i d'esperit.

Un dia, arreplegà un encostipat. Una *calipàndria*, deia ell jovialment. Una lleu estada al llit, i al carrer altra volta, com si res hagués tingut.

Conseqüència del refredament, siguié un xic de tos, acompanya la de desgana. Tot plegat, aigua calenta. Pacientment, sense preocupar-se gran cosa del seu estat, deixà passar uns dies, en espera de la indefectible millora.

En veure que no menjava en la proporció que abans solia, li deien els de casa seva:

—Has de fer quelcom per a restablir-te.

Al despatx, cada cop que tossia, li deia un company amatent:

—Cuida't.

Acabant, uns i altres, amb idèntica cançó:

—Perquè no vas a veure el metge?

Ben bé, allò que se'n diu *oficialment*, no n'havia vist mai cap de metge. El prec sonava a les seves orelles com una veu estranya.

No havent tingut mai necessitat dels auxilis de la medicina, se li feia costa amunt acceptar el consell que un

dià i altre, amb veritable persistència, li donaven blancs i negres.

Es millor esperar que el procés es complgués naturalment, pels seus passos comptats.

et i fet, tampoc el mal era d'importància. Prova de lo que dic, la senyora en que hi havia dies que es sentia com si res li passés. Dies, en els que estossejava, amb prou feines. En que menjava regularment.

A dos dies de cantar victòria, quan la tosseta havia desaparegut, o poc menys, en anar recobrant la gana, en refer-se, en una paraula, topà casualment, amb un metge.

Després de parlar del negoci que motivava l'entre vista, s'escaigué l'amic a referir-se al reste de la seva, diem-ne, malaltia.

Com a particular, cas que com a facultiu, reconegué aquest al pacient, posant en l'operació un mirament i un tacte extraordinaris.

Per a acabar d'un cop amb l'ombra de molèstia que que suposava el vestigi de dolència, receptà el metge unes píldores. Atenent-se a les instruccions rebudes, tocava a l'amic el pendre'n una, cada tres hores,

Succeí que l'amic prenia regularment la primera. Que després de aquesta, una vegada per naps, una altra vegada per cols, li passava l'hora i adeu píldora. Aquesta restava tranquil·lament a la capsa.

S'entrevistà amb el metge, que en confessar-li la veritat, l'amonestà severament. Tal accent de convicció posà en la reprimenda, que es feu l'amic el propòsit d'obeir al seu protector, per damunt de tot; passés lo que passés.

El sobtà una idea. Encarregar a una impremta uns centenars de cartelllets, concebuts amb aquests termes:

**Pren la píldora
Recorda't de la píldora**

En possessió dels impresos, empastifà amb ells, el sostre, l'enrajolat i les parets del pis; les portes de les habitacions, els mobles, etc.

Resultat de la pensada, sigué l'arribar-se a medicar amb regularitat, tal com tenia prescrit el metge.

El mal està en que, curat del refredat sense importància, hagué d'ingressar a Sant Boi.

D'una nota facilitada pel Jutjat:

«Don J. C. ha denunciado al juzgado al dueño de un garaje, al que acusa de haberle estafado 100.000 marcos.»

¡Gran puñado son tres moscas!

100.000 marcs!

Que diguin 200 pessetes, que és lo que valen actualment.

Quines ganes de donar-se importància!

COMPANIA FUNERARIA TRASMEDITERRANEA

SERVICIO FIGO Y SEMANAL ENTRE BARCELONA E IBIZA Y VICEVERSA

SI EL TIEMPO LO PERMITE Y LA JUNTA TAMBIEN

POR EL ANCIANO VAPOR EL MAS ANTIGUO DEL MUNDO CONSTRUIDO EN 1860 Y TITULADO

ISLEÑO

SUCESOR DEL "TORRE DEL ORO" MANDADO POR EL ARROJADO CAPITAN CAVALCANTI Y POR OFICIALES "ARDITIS" MAQUINISTAS PROPUESTOS PARA LA LAUREADA POR SU TEMERIDAD

* CALDERAS DE CEMENTO ARMADO TUBERIAS DE CARTON CUERO SIEMPRE EN CONTINUA ERUPCION VOLCANICA ...

* PRECIOS DE PASAJES * DE 1.^a Y 2.^a CON CHINCHES A PRECIOS DE SIERRA MORENA SIN CHINCHES (NO HAY PASAJES) PASAJEROS. ¡ES UNA DE LICIA. ¡NUNCA VISTO... SALIS PARA BARCELONA Y OS ENCONTRAIS EN LA CHINA...POR CHINOS

¡SENSACIONAL Y EMOCIONANTE VIAJE!
DE OCASION PARA PELICULEROS Y SUICIDAS!
¡OJO! TESTAR ANTES DE LA SALIDA
¡VENTAJAS!
VUESTROS DEUDOS OS DESPEDIRAN CON UN PADRE NUESTRO
OS AHORRAIS LOS CURAS, LAS CURAS, LA NEOTAFIA Y EL NICHOS
¡CONDECORACIONES A LOS PASAJEROS QUE LLEGUEN HERIDOS!
¡APROVECHAD LA OCASION LEGIONARIOS.

MARTINIS
EL SEGURO ES UN NEGOCIO

PASAJES

UN DESEPERAT

—Vol fer l'obsequi d'un passatge per a la Necròpolis fenicia?

DEL CAMP

La Festa Major

L'ENDEMA

A uns bons am'cs de Granollers

L'endemà de la Festa Major té la tristesa de les elegies, la tristesa d'un darrer capítol, d'un últim raig. Al casino dels senyors se fan l'envelat. Al casino de la democràcia ja l'han desfet. I els cartells de les funcions d'òpera i de vers ja semblen de l'any passat, ja són tan vells com els de l'any passat. El poble és més ensopit, més lleig, més trist que mai. N'ha fugit l'alegria de la

JA HI TORNEM?

— Que no ho saps que fou un drama de molt èxit?... Per què, doncs, t'ha d'estranyar la «reprise»?..

Festa Major i tan sols hi resten records, dispèpsies, són, migranya, rostres ullerosos.

A l'endemà de la Festa Major un pressent que ja s'ha acabat l'estiu, que ja no hi ha res a fer amb el quènto de l'estiu, que el calendari us enganya.

A l'endemà de la Festa Major un amic us vé a despertar. Us vé a despertar perquè sou foraster i perquè a un foraster no se l'ha de deixar dormir massa. Vosaltres us vestiu un xic tristos com si se us hagués mort algú: i és que se us ha mort la Festa Major. Sortiu al carrer i aneu a fer l'aperitiu a «La Bohemia»—una «Bohemia» sense Mimí, però amb pianola.— Trobeu altres amics que fan l'aperitiu. Però no el fan amb aquella alegria, amb aquelles rialles entre glop i glop, entre aquells crits de: *Morena!* entre oliva i oliva. El fan per costum, per fer-lo, perquè no sabrien què fer.

Després, el dinar en el menjador de l'hotel, on la Festa Major hi ha mort més que en lloc, amb l'absència d'aquesta còmica, d'aquesta cupletista.

Després el cafè al casino. El cafè amb viatjants, amb mosques, amb militars, amb dòminos a tort i a dret. Què faràs, què no faràs? Passa el borrarxo del poble, que, de tan trist, està serè. D'aquest borrarxo ens conten que una vegada, no sabent com dur-lo a casa el van ficar dintre un cove. I ell cridava:

—Baixeu-me, baixeu-me, que em marejo anant en *side-car!*

Nosaltres somriem. Què faràs, què no faràs? Anirem a berenar a *Cân Cléc!* diu un amic. Sempre hi ha un *Cléc!* a tots els pobles i un amic de berenar allà on sigui. I s'accepta l'idea del berenar. I ja som a enganxar la tartana i l'aca, una aca amb sang, amb gènit i amb tot lo que ha de tenir un animalet d'aquests que s'aprecii. I ja som a dalt de la tartana. I ja som als crits, i als sotracs,

als «còrre que t'agafol» i a les xurriacades i a la pàis-guera. I ja som a lloc. Per a celebrar-ho hi bevem. Nosaltres, bevem-hi, de poc no ens cau la garrafa davant el somriure de la noieta—tota blanca i plena de gràcia, amb els cabells negres i els ulls del color de les fulles seques—que ens venia a rebre. La més gentil hortale que havíem vist mai. I tornem a beure per a celebrar una meravellosa aparició. La minyoneta, que és la filla de l'amo i la flor de la casa, ens serveix somrient un xic de la nostra admiració.

No hi ha en nosaltres la més petita concupiscència. Ens mirem la bella criatura com un espectacle d'art, que alegre i endolceix els ulls. La contemplem amb el mateix goig estètic que contemplariem una hermosa posta de sol, una nit de lluna clara. Aquesta minyona, que sap ésser gentil amb tanta senzillesa i sabent-se tan admirada, és bonica com un vers, com una cançó, com una melodia, com una estatueta de Tanagra. Davant d'ella els homes, per por de desplaure-la, guarden un posat de repòs i de rústega galania, i apaguen les seves veus, i aquieten les seves mans fàcils a la carícia, i contenen la seva set, i no gosen mirar-la als ulls.

Com el feliç encontre s'ha de celebrar, ho celebrem amb unes ampolles de xampany. I els nostres amics que no són pas artistes brinden amb nosaltres d'una física manera com en un àpet de grisetes i escriptors a una *guinguette* de l'època romàntica.

Quan ja és molt entrada la nit i en els camps les petites bèsties inicien la seva serenata, partim. Salta la tartana com endimoniada sota la pàl·lida claror de les estrelles.

La Festa Major, per a nosaltres, ha sigut aquell berenar. Temps a venir encara ens quedarà el llumet del record amable: la blanca fantasma de la noieta gentil...

LLUÍS CAPDEVILA

DESPRES DEL DISCURS

— Eh?... què me'n diuen?... Si això no és radicalisme, ni mai.

ELS OUS DE CASA L'ADROGUER

—No'n vui, que són de «cámara».
 —Ben tonta; no sap lo que's perd, que hi ha un pollastret a dintre de cada un.

LA PETITA ANÉCDOTA

Es la del candidat independent; anècdota sinó molt nova, d'aquelles que permaneixen eternament gracloses.

El Partit Republicà Progressista de la localitat X.—no val a nomenar-la pel seu nom—va reunir-se al objecte d'escullir un candidat ben avençat i ben independent per a les properes eleccions anunciades aquell any.

Aital nomenament recaigué damunt la personalitat del senyor Xirinacs, estimat de tothom, polític-far de tots els casinets de l'encontrada, un dels més alts contribuents del país i progressista impertèrrit lingüat per enèrgic i decidit.

En el míting de presentació, el senyor president que és un ex ministre s'aixeca a fer l'elogi del candidat. Dirigit-se an aquest, exclama:

—Sou, amic Xirinacs, l'home que el nostre partit necessita, en aquells moments crítics i greus de la vida

nacional. Sou enèrgic, sou valent, sou arruixat, sou decidit; sou independent; en una paraula; sou l'home que no segueix sinó els camins de la pròpia consciència, que és lo que el país necessita...

El discurs del President anà seguint en aquest mateix to fins que el candidat Xirinacs, amb els ulls baixos i el cor estret, es vegé obligat, pres d'una pregonia emoció, a contestar a tan elogiadores paraules.

Aleshores el candidat senyor Xirinacs s'alçà, entre atronadors aplaudiments, i digué:

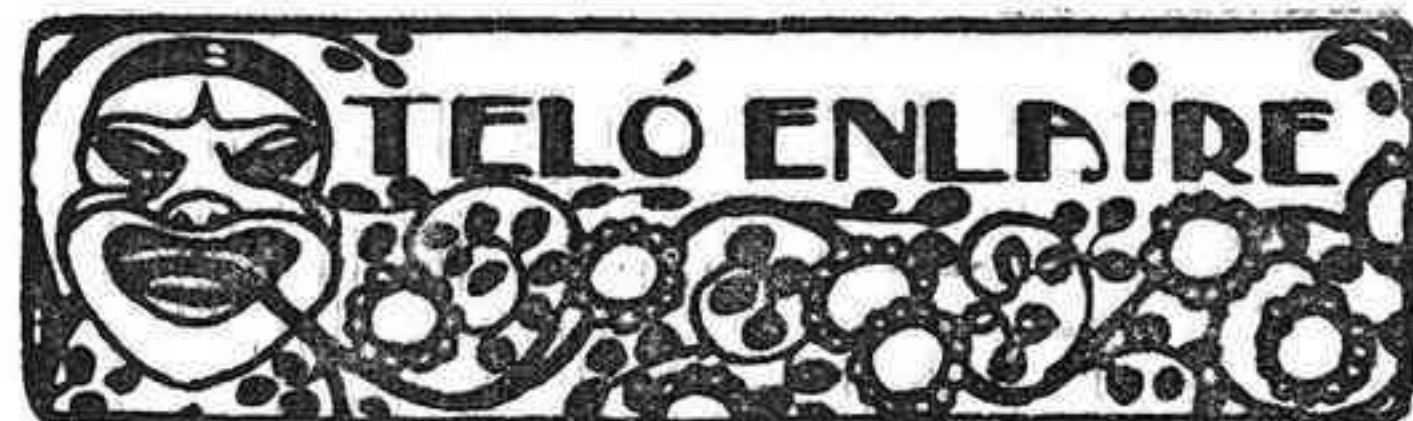
—Estimats correlligionaris: agraeixo en l'ànima la prova de confiança que el partit m'acaba de donar. Procuraré correspondre an ella mostrant-me sempre davant de vosaltres un home d'absoluta independència, quals actes estiguin sempre d'acord amb els seus propis pensaments.

—Bravo!... Molt bé!... Visca!...

—Lo que hi ha és que ara, de prompte, no us puc donar una resposta definitiva respecte a si accepto o no l'anar en candidatura, perquè abans... necessito consultar-ho amb la meva senyora.

XARAU

LICEO

Fou una veritable llàstima que, assabentada de l'afecció soferta pel famós tenor senyor Làzaro, l'Empresa, permetés la seva sortida en aquell *Rigoletto* desdixat.

De la tempesta, aquella nit, no se'n salvà sinó el baríton Molinari, un gran artista de cant que's feu aplaudir sovint i entusiàsticament per la fera.

Estava anunciada per a abans d'ahir la nova sorfida de En Làzaro, creient que estaria completament restablert de la gola, però s'ha tingut d'aplaçar fins demà. Tan de bó triomfí altra vegada per a contentament de tothom.

Menos mal que *La Walkyria* ha valgut un formidable èxit al quadre d'artistes alemanys. Efectivament, nosaltres, com els *dilettanti* del wagnerisme barceloní opinem que aqueixes interpretacions de la colossal tetralogia resulten de lo milloret que s'ha sentit a Barcelona. Foren ovacionats, en bona justícia tots, i molt principalment el mestre Klemperer que conduceix magistralment l'orquestra, el tenor Taucher, el baix Manowarda i les senyores Grimm, Ligemda i Hafgren.

—Per a abans d'ahir es fixà el debut de Carlota Delys i el tenor Saludas amb *Carmen*. Prometem dir-hi la nostra la setmana entrant.

ROMEA

Segueix l'èxit de la famosa comèdia anglesa *L'admirable Crichton*, que proporciona merescuts aplaudiments als seus interpretadors.

S'ha reproduït, amb igual contentament de la gent menuda, la cèlebre *Ventafocs*.

I, com diguerem divendres passat, aviat *L'auca del senyor Esteve*.

NOVEDADES

La pel·lícula *El gabinet del doctor Galigari*, cinta futurista, cubista, impressionista i no sé quantes coses més, va ésser molt discutida. Però, per lo mateix, fou molt admirada, que és lo que l'Empresa tractava de demostrar.

—Aquesta nit, gran solemnitat catalana. Estrena del nou drama de don Angel Guimerà *Alta banca*, a càrrec d'una notable companyia dirigida per l'Alexandre Nolla.

PRINCIPAL-PALACE

Vuit dies de gran aconeteixement.

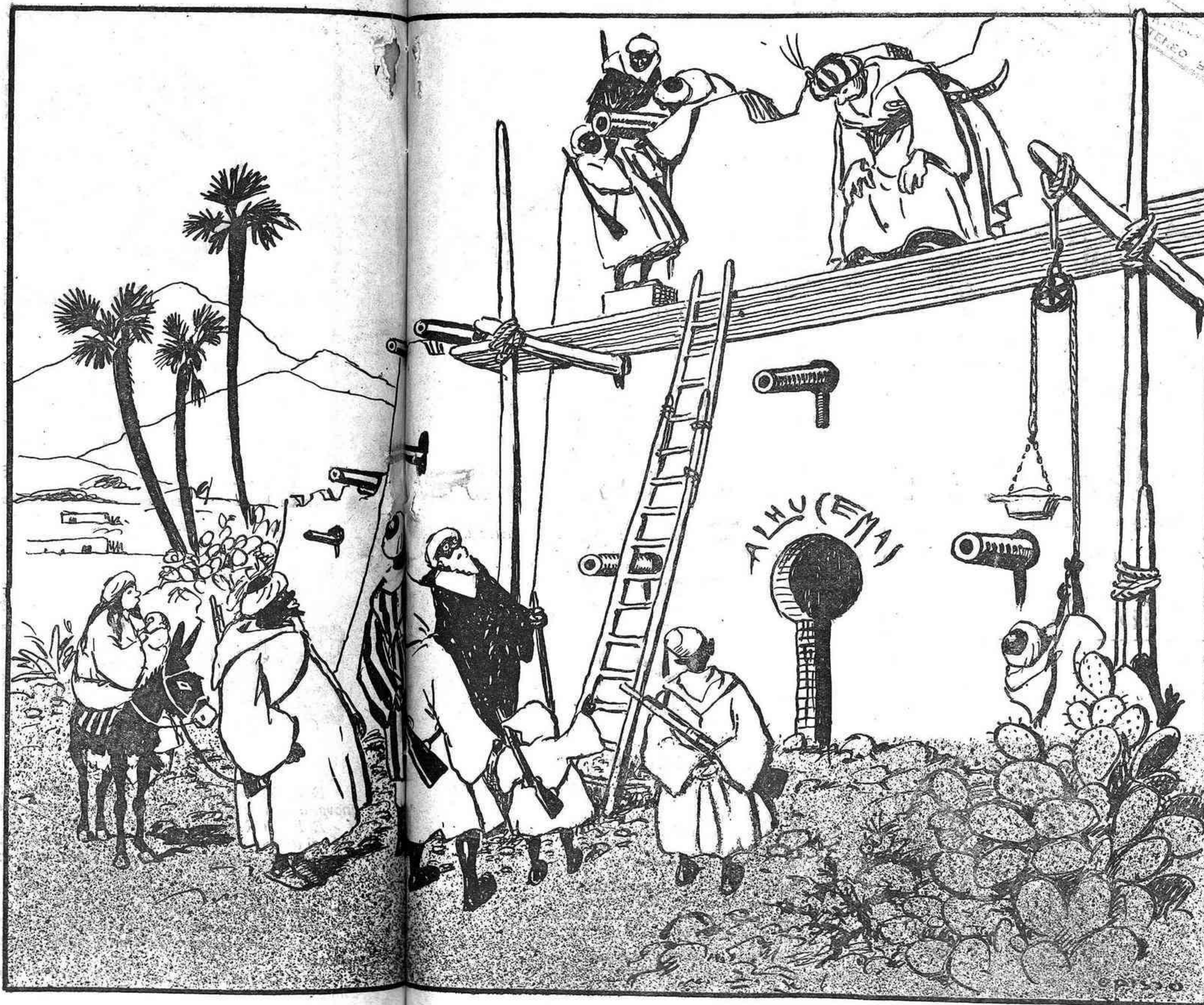
Es tracta d'un espectacle ben alegroi, magníficament presentat, que fins ara únicament els parisencs havien tingut la sort de contemplar-lo: l'opereta *Phi-phi*, la més lleugera i més sandanguera de les operetes franceses, que porta dos anys seguits d'existència en un gran teatre de la capital de França. Una obra tant pels ulls com per a les oïdes, puix conté una sèrie d'escenes alegres en la que s'hi llueixen moltes dones guapíssimes, i va enriquida també amb una musica inspirada, excelent dintre la seva senzillesa.

Vaja, vuit dies que constituiran vuit plens a vessar, tot esperant l'altre aconeteixement del dia 15. La gran revista *Zig Zag*.

POLIORAMA

S'ha estrenat amb bona acceptació una comèdia dramàtica detectivesca *Clara Moore*, d'En Fernández Lepina. Com que és obra de *trucos*, d'escenes patètiques, de «lladres» i

LA TERRA DELS MOROS

—Què feu aquí, Abd-El-Krim, tan enfeinat?

—Mireu. Adobant la casa, per si algún foraster vol venir a passar-hi l'estiu.

ECCE-HOMO

—Quantes ferides profundes em sagnen per totes bandes!...

I que n'he rebut de tundes des de lès gestes de Flandes!

—Com és que sempre us baralleu?...
—Caram!... Per quelcom ens va comprar la mama aquests vestits de marina de guerra!...

«serenos», i tot això està ben barrejat amb algunes notes còmiques de bon regent, ve't aquí l'èxit.

Els artistes, bastant encertats.

—Avui, estrena d'una comèdia de «risa» *Melchor, Gaspar y Baltasar*, dels senyors Paso i Rosales.

GOYA

No cal dir que la Marguerida Xirgu fou extraordinàriament festejada amb motiu de les funcions de benefici, tarda i nit.

Durant la darrera vuitada ha variat molt el cartell, per a que poguessin fruit de totes les tonalitats del seu art extens i exquisit: *Zazá, El nido, La loca de la casa...* fins *Salomé!*... record estimadíssim de quan l'executà en el nostre «Principal»... Si ha plogut des d'allavors!...

Ahir, dijous, degué despedir-se amb *Maria Rosa* del nostre Guimerá. Una fina atenció per al teatre regional.

Bon viatge, i que torni sovint.

—Demà, dissabte, debut de la companyia castellana que dirigeix En Paco Hernández, i de la qual ne forma part la primera actriu Carme Muñoz. Per a inauguració, estrenaran una nova comèdia dels germans Quintero: *La prisa*.

«ORFEÓ GRACIENC»

Diumenge passat, En Claramunt i els seus companys foren justament aplaudits amb *Els hipòcrites*, l'emocionant drama anglès. Com de costum, el teatre plé; i la interpretació, en conjunt, notabilíssima. Ahir, degueren estrenar un sàinet, *L'as de bastos*, del que'n parlarem la setmana entrant i per a molt aviat preparen una altra interessant estrena.

«EXCELSA FILMS S. A.»

Dissabte, al matí, al «Eldorado» tingueren lloc les probes de tres pel·lícules noves propietat de l'acreditada marca que encapçala aqueixes línies.

Les tals pel·lícules són dugues comèdies i un drama, que es titulen respectivament *Por unanimidad, Las delicias del campo* i *Noche de estreno*.

Els arguments resulten interessants, les escenes còmiques o dramàtiques molt ben jugades, i... vaja que els convidats ne sortiren d'allò més contents.

Capelletes

Lema: Als uns i als altres

Formar grupets, fundar-ne revistetes, des d'on poguer alardejar tothora; fer de paó, qui sempre s'enamora de coses trivials i mesquinetes.

Apoiar-se en idees molt estretes en nom d'un Ideal, cosa sonora; i menyspreuar, ensemps, a qui labora ben allunyat de minces capelletes.

Aquesta és ja crònica dolència, segons vé demostrant la experiència; però *anem tan bé* com a ideals. Desem el mutu incens, la *respallada* l'enuig particular, la *reventada* volguent no *capelletes, Catedrals*.

FOOT-BALL

El diumenge passat el «F. C. Barcelona» i «C. D. Europa» varen jugar un partit colossal, quedant empatats a un goal.

La generació que el presencià fou enorme.

L'Europa va jugar superiorment; va atacar i defensar-se, i el Barcelona no va pas afluixar gens.

Dels blaus ens agradaren: En Bordoy, que va estar fet un fenomen; En Serra i els mitjos; en quant els davanters, En Julià, que feia de capità, va jugar esplèndidament.

Pel Barcelona tots varen fer lo que pogueren i si bé no pogueren guanyar varen empatar, i tothom tan content. La guàrdia civil va pendre part en el partit: va fer dos «arrancades» i varis «tantos».

—El diumenge jugaran el «C. D. Europa» i «R. S. de Sant Sebastià», que tan bé jugaren el dijous. Creiem que la gent assistirà en aquest partit.

—També el «Racing, de Madrid» i el «F. C. Barcelona» jugaran diumenge. Es de creure que el públic hi anirà com ho va fer en el passat partit.

BOXA

Aquesta setmana no en direm res, puix els senyors empresaris ens dediquen per llotja la dels musics i com que nosaltres, al menys jo, no estem per musica, farem el mut.

Ara, ells tenen la paraula.

NATACIÓ

El Club Natació Barcelona va fer la carrera dels cent metres. La va guanyar En Gibert, seguit per En Bosc, Riltos i Trigo.

CICLISME

A sant Andreu es va córrer 70 quilòmetres i se'ls va «empassar» tots En Montenys.

—A Sans també hi hagué bicicletes, i En Lluch, Cabré i Josep Sans, varen guanyar els primers premis.

CURSES A PEU

La secció atlètica del «R. C. D. Español» va portar, amb força èxit, una cursa en el Parc. Sortiren 54 corredors i n'arribaren 33, siguent el primer En Miquel Palau.

NOLUS

Una senyora de certa edat, presa d'extraordinària agitació truca a les portes de la «Societat Protectora d'Animals».

—Què desitja, senyora?—li pregunta el conserge.

—Una mica de protecció, que el meu gendre em tracta com a un gos.

—No presumeixis, Francisquet, que el trajecte de ministre m'estarà millor que a tu.

TERRISSA I FERRO VELL.—UN SOLITARI ALLÓ D'EN FORTUNY

Davant les exposicions de terrissa i de ferros d'art de «Cân Parés» i de les «Laietanes» cal confessar que els nostres artistes de bronja i de buril resten menuts com un ratolí.

A «cân Parés» En Zuloaga ens deixà blaus amb la seva ceràmica espanyola, ferma, bonica i calenta de tons: gerres, pots, ensiameres, mosaics, brolladors, plateres, pitgers, i mil objectes diferents, decorats, barniçats i cuits a la fàbrica de Segòvia, em parlen del floreixement de l'art del terrissaire a terres de Castella, i de l'encert i de la tècnica del seu director, el terrisser Zuloaga, el qual sap posar igualment en rajoles de València el Crist de Velázquez. trist com una vetlla sense pa, que els alegres

BALLANT LA DANSA DE MODA

—Ditxós el dia que viurem plegats!
—Encara més?...

tapiços de l'avi Goya, perquè com el gran Carulla fóra home capaç de posar la Bíblia en vers, si els versos es fessin de fang vidriat.

Però, si del «Saló Parés» en sortirem blaus de admiració, de les «Galeries Laietanes» ne eixirem grocs, marejats i encarcerats de tant mirar a tots contorns.

Cavallers, i que n'estan de bé els ferros exposats pel «Gremi de Serrallers». Ja es coneix ja que Sant Eloi el protegeix!

Quin gust en la tria dels temes ornamentals, quina cura en el modelatge, quina precisió en la martellada! Res, que si això de l'Autonomia de Catalunya fos cosa que's pogués alcançar a cops de martell, la tindriem ben segura.

Després d'haver vist la formosa exposició de ferros artístics, podem afirmar que l'art de la forja, torna a estar en plena florida, entre nosaltres. Sorpren en veritat, donar-se compte de les infinites aplicacions que poden tenir els ferros artístics en els usos domèstics, en la decoració de mobles i edificis, en la utilització de la llum artificial, etc., etc... Res, que veient el partit que mestres, fadrins

i aprenents saben treure del més útil dels metalls, a un hom li venen ganes de fer-se uns colls i punys de ferro forjat, una ermilla de planxa cisellada o bé una corbata repujada a mà, lo qual que no fóra pas, segons sembla, res del altre món, car coses més tobes i flexibles hi han a l'exposició; ei, segons sembla.

Que Sant Eloi conservi als nostres serrallers la traça i la inspiració.

*
**

Al costat dels ferros exquisits, l'amic Teixé, que és també un mestre forjador, va fent el solitari, mentre el públic visita la seva exposició de dibuixos, pintures i ceràmica acabada de sortir del forn.

L'amic Teixé és una mena d'home enciclopèdia; esculpeix, dibuixa, pinta, fa joies de ferro amb esmalts, forja, repuja i cisella els metalls i escriu crítiques d'art; fer tot això i fer-ho bé, ja demostra que pot anar sol. Tant és així que ara es dedica a reviscolar la pisa catalana, amb molta traça, donant-se un bonic verniç d'artista; però un verniç inalterable, com els dels formosos plats i olles que exposa, fent la competència a En Zuloaga.

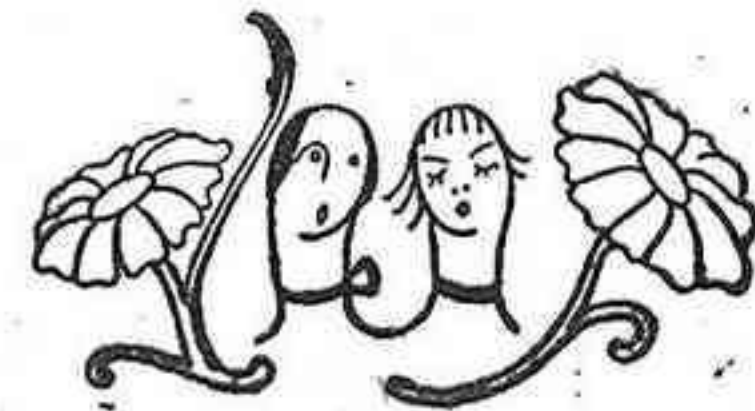
M'en alegro.

*
**

Saben allò d'En Fortuny? el seu monument, vull dir; doncs, va endavant, encara que no ho sembli. Darrerament el Comitè Executiu ha encarregat als escultors Clará, Llimona i Oslé bis, *mediantibus illis*, un avant projecte del padró que té d'alçar-se a la plaça Reial en honor del gran pintor català, éssent de notar que abans d'arribar a un acord tan senzill, els reunits per poc es tiren els plats pel cap. Sort que no es trobaven a Càn Parés! Què passarà a l'hora de decidir quina *maqueta* resulti més *maca*? Prou s'endevina.

Que per enlairâ En Fortuny,
aniran a colps de puny.

C. ARBÓ

Sou digna

A la senyoreta P. R.

Sou digna d'aquell príncep d'insomni i poesia,
Que en bella sonatina cantava un jorn Rubén...
Un príncep legendari, vingut de llunyania,
cercant la princeseta que mor d'anyorament.

Sou digna que un poeta, de vostres meravelles,
amb versos armoniosos, ne faci un madrigal,
que digui de carícies, de besos i poncelles,
i porti de les brises el ritme musical.

Sou digna que un cor noble, fugint de les mentides
del món, i al vostre unint-se amb llaços eternals,
per sempre n'agermani, ditxoses, dugues vides

que cerquen les delícies d'uns somnis ideals...
De tot ne sou ben digna, que en vos hi han reunides
la gràcia i la bellesa com signes perennals.

B. DELGÁS

VENTENUEVA A LA BIBLIOTECA
AYERNO 9 1957 1 DUES

DRAMES DE TALLER

—Aquesta célebre model de vostè, és la meva senyora!
—No s'amoïni, per això. Aviat estarà arreglat: comprí'm el quadre.

Arran de terra

Apreciable i estimada filla Ció: M'alegraré que al rebre aquesta disfrutis de bona salut com ho és la meva (A. D. G.). Sabràs que enguany la Festa Major no's prepara massa com cal, perquè tots els de la colla d'abaix estan enverinats amb els de câ'n Massetes, que són els que havien de pagar les gralles.

Sabràs que aquí fa un taro que tot ho malmet i la cullita serà molt magre.

Fes per manera de que els amos t'apugin d'un duro més, perquè ahir vaig trobar a l'hereu Titus i va dir-me que la seva noia, la Remei, que serveix a Tarragona a casa d'un senyor empleat del Govern, guanya quatre duros cada mes.

Si t'apugen d'un duro envia'ns-el perquè a casa la ballem molt magre i sobre tot ara que hem tingut un trastorn que jo crec que ens farà anar a captar.

L'altre cap vespre, al tornar del tros i al donar el pinso al Moreno, vaig fixar-me que no tastava res i només feia que jaure's i revolcar-se. Jo que sí, que vaig a cercar el manescal i ens va dir que'l Moreno tenia un mal de ventre molt fort.

Jo i ta mare vam passar part de la nit vetllant-lo i posant-li draps mullats amb vinagre als ronyons. No vo-

lia menjar de cap de les maneres fins que a la matinada el vam trobar mort, estirat.

Calcula quina desgràcia! Ta mare és al llit del trastorn, el xic va plorar bona estona. Jo crec que a casa hi ha entrat la peste o algún bruixot ens ha mæleit.

Un animal tan guapo!

Ves com ho farem ara.

Fes bondat, no vgis a cap ball i reb una abraçada del teu pare

Menció

P. D. Me descuidava de dir-te que ahir vam entrar a la vella de casa, la meva mare.

Pensa amb allò del duro.

JASCINTE CAPELLA

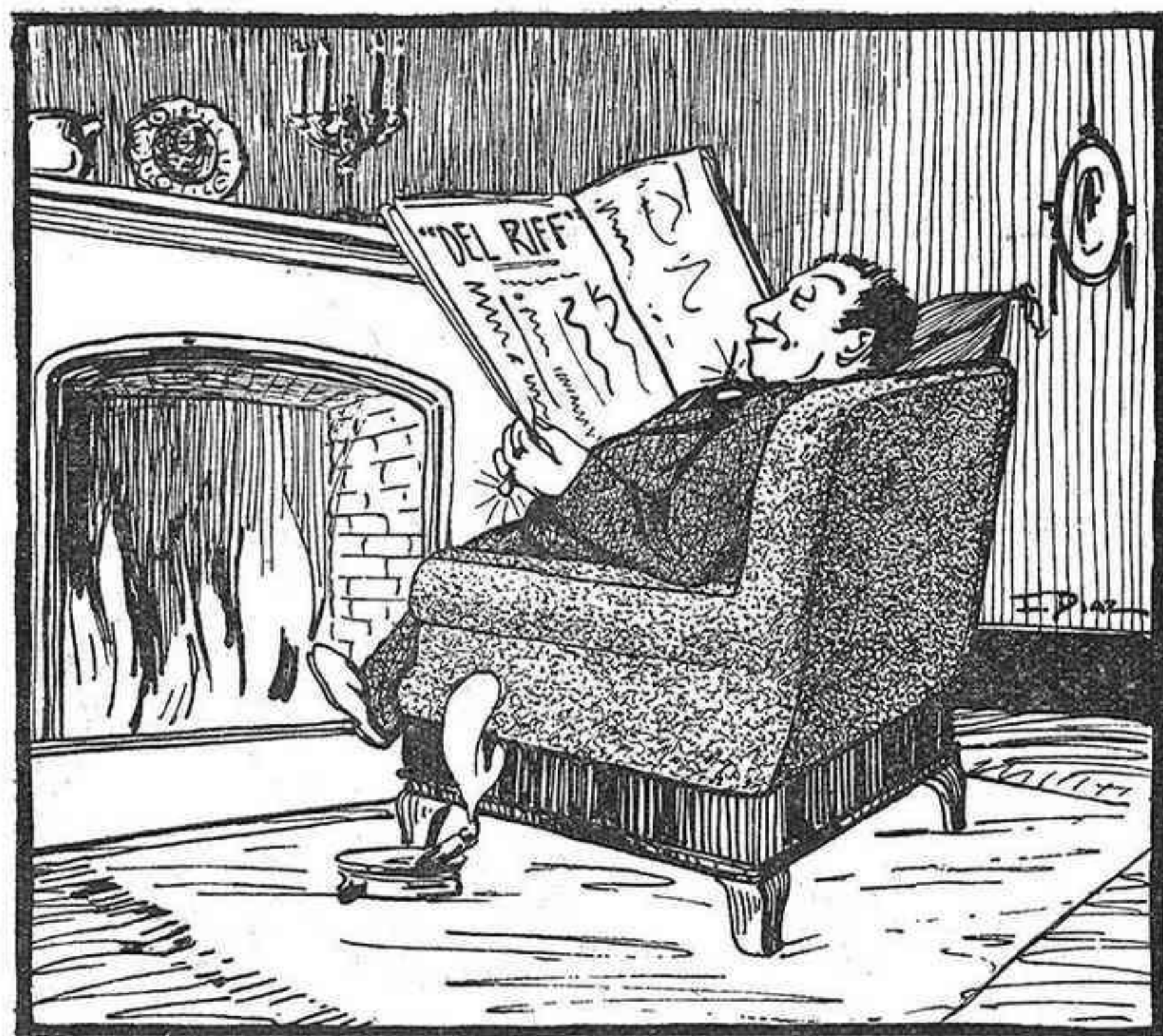
ESQUELLOTS

El regidor Casimir Giralt estrena avui una altra opereta vienesa.

Déu n'hi dó!... An aquest sí que li donarà més el teatre que la regidoria.

Oh, ¡i segons veus, li resten encara trenta obres austriacques per a estrenar.

Com se coneix, que les corones van a cap diner!...

ELS SENTIMENTALS

—Tan mateix, no hi ha dret
que 'ls pobres soldats d'Àfrica
vagin morint de fret!...

Risum teneatis.

Que vol dir aguanteu-vos el riure.

«Des de demà—diu una nota de l'alcaldia—els agents del Municipi en cooperació amb els del Govern civil, *detindran* a tots els automòbils i motos que corrin pels carrers amb velocitat excessiva.»

Permetin que ens escapi la riulla per dessota del nas.

Lo que han de mirar els agents de l'autoritat és que els autos i les motos no els aixafin a ells.

La bóta de Sant Farriol.

No hi ha mes, que les propines producte del joc a Barcelona i que ara es destinen molt santament a obres de beneficència, no pugin a la respectable suma de quaranta a seixanta mil duros.

Quin rèdit, cavallers!

Per això un hom pensa: Què rediantre en feien abans, els governadors civils de Barcelona, d'aqueixes considerables picossades que segurament rendien també les tauletes de Mícer Jordi?

Misteris!... Misteris insondables!...

Llegim:

«Por sofisticación de embutidos, ha sido multado con 1000 pesetas el tendero Martín, del pueblo de Centellas.»

—¡Rayos y centellas!—deu exclamar el pobre home.

Però els consumidors respondran:—Massa poc!... Per despreocupat.

Redolins per a l'auca d'un cèlebre tenor:

«A la primera sessió,
reb una gran ovació.»

«A la segona sortida,
la gent ne surt ensopida.»

«Torna a cantar l'endemà
i el volen arrossegà...»

Sort que el tenoret és un artista brau amb facutats...

«que ara, pel quart redolí,
de valent voldrà lluí.»

Una representació dels Metges de tota Espanya farà una visita al nostre Ajuntament.

Visita de metges?...

Sera una consulta?

Tan malament està la *Pubilla*?

Ai, ai, ai, ai, ai!...

Aquest any no hi han bolets, mala negada!...

Els amics del clàssic i substàncios *rovelló* i del exquisit *pebràs* estem de mala lluna.

Si no fos que seria eternitzar un xisto dels més socorreguts, diríem que enguany no tenim bolets a les nostres muntanyes perquè tots anaren a sortir al Gurugú.

Però el fet és que ens havem de pairar de la delicada menja... i no hi ha dret.

I si segueixen adinerant-se a quatre pessetes la lliura... que en mengi En La Cierva, de bolets; que si els hi ha de enviar En Berenguer, potser es creurà menjar «rovellons» i menjarà «mata-parents».

A Sarrià no's cansen de celebrar mítins i reunions contra l'agregació.

Ben fet; la santa insistència.

La mateixa insistència que els de Madrid mostren en fer les orelles sordes.

I si al capdevall no guanyen, s'hauran guanyat quan menys la corona del martiri.

Arribaran a ésser més màrtirs que Sant Pere Màrtir.

Notes de Casa:

De l'«Esbart Folk-lore de Catalunya», rebérem una atenta invitació per a la sessió musical i de dansa que's celebrà amb tot èxit diumenge passat.

Agraïts de la finesa.

Polítics i periodistes que vingueren a les festes mullades de l'Exposició, han telegrafiat ara des de Madrid «fent vots per a la prosperitat de Barcelona».

No fem gaire cas de la sinceritat d'aqueixes efusions.

Són «vots» pagats, com els de certs candidats de la «Lliga» i de l'«Unió Monàrquica».

Són vots pagats, sinó amb diners, amb dinades!]

—Que què demanem pel rescat dels presoners?... Quatre milions de pessetes... o bé que'ns posin **LAMPARES "Z"** a tots els campaments.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Almanac

Sortirà el DIJOURS dia 15

Escrit pels autors més notables de Catalunya

Dibuixat pels millors artistes de la terra

— 200 planes de text i il·lustració —

NOVEL-LETES : CONTES : EPIGRAMES

Un gavadal de vers i prosa

HISTORIETES : XISTOS : ACUDITS

Esplèndida COBERTA en colors

L'Almanac de L'Esquella de la Torratxa

rependrà enguany el primitiu tamany de llibre en 8."

Preu: 1'50 pessetes

Els corresponsals que no hagin demanat encara exemplars, cal que no's torbin

EL AÑO EN LA MANO

ALMANAQUE - ENCICLOPEDIA de la vida práctica para 1922

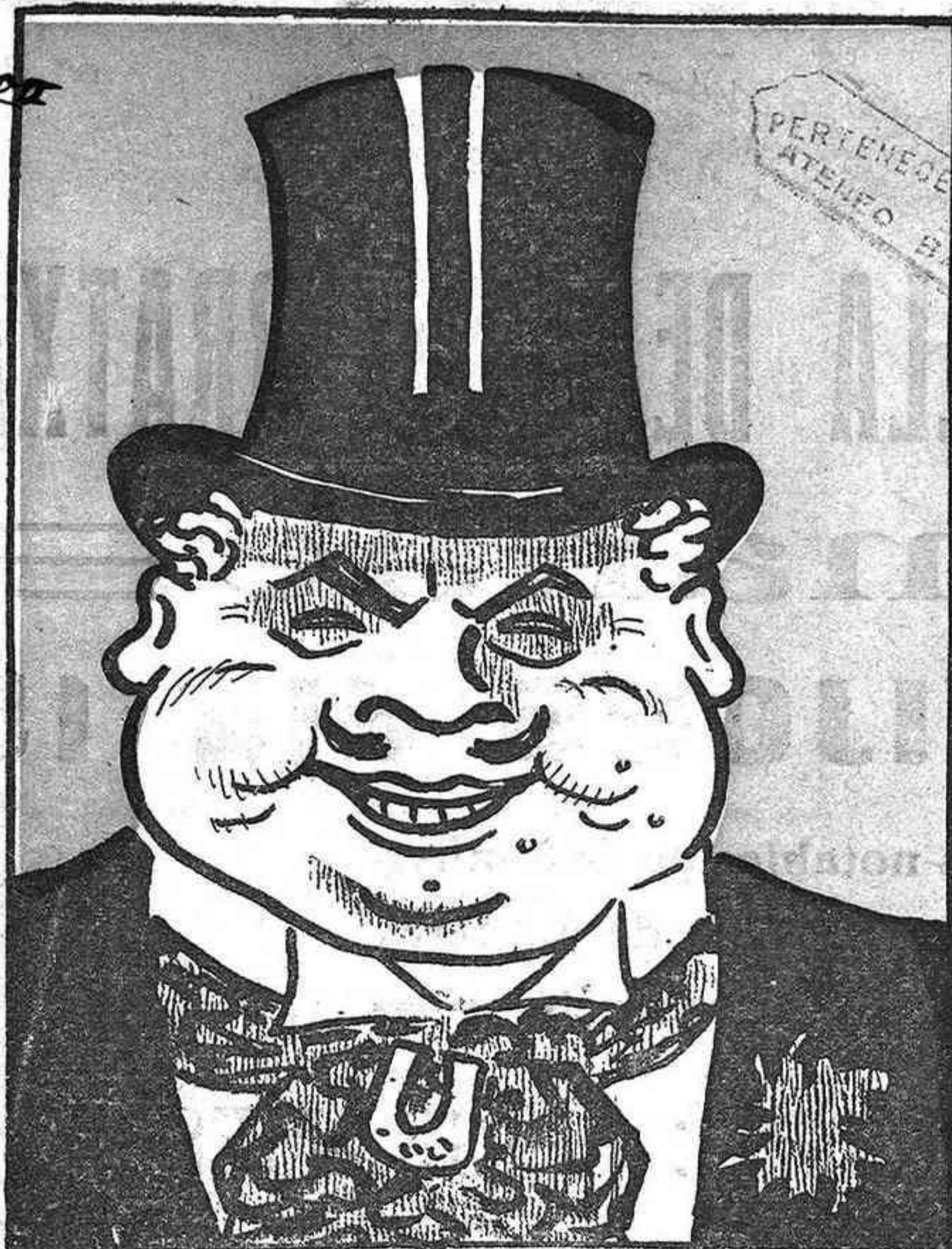
PRECIOS: Edición rústica 1'50 pesetas

Edición encuadernada 2 pesetas

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 céntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

EN VIGILIES DE NADAL

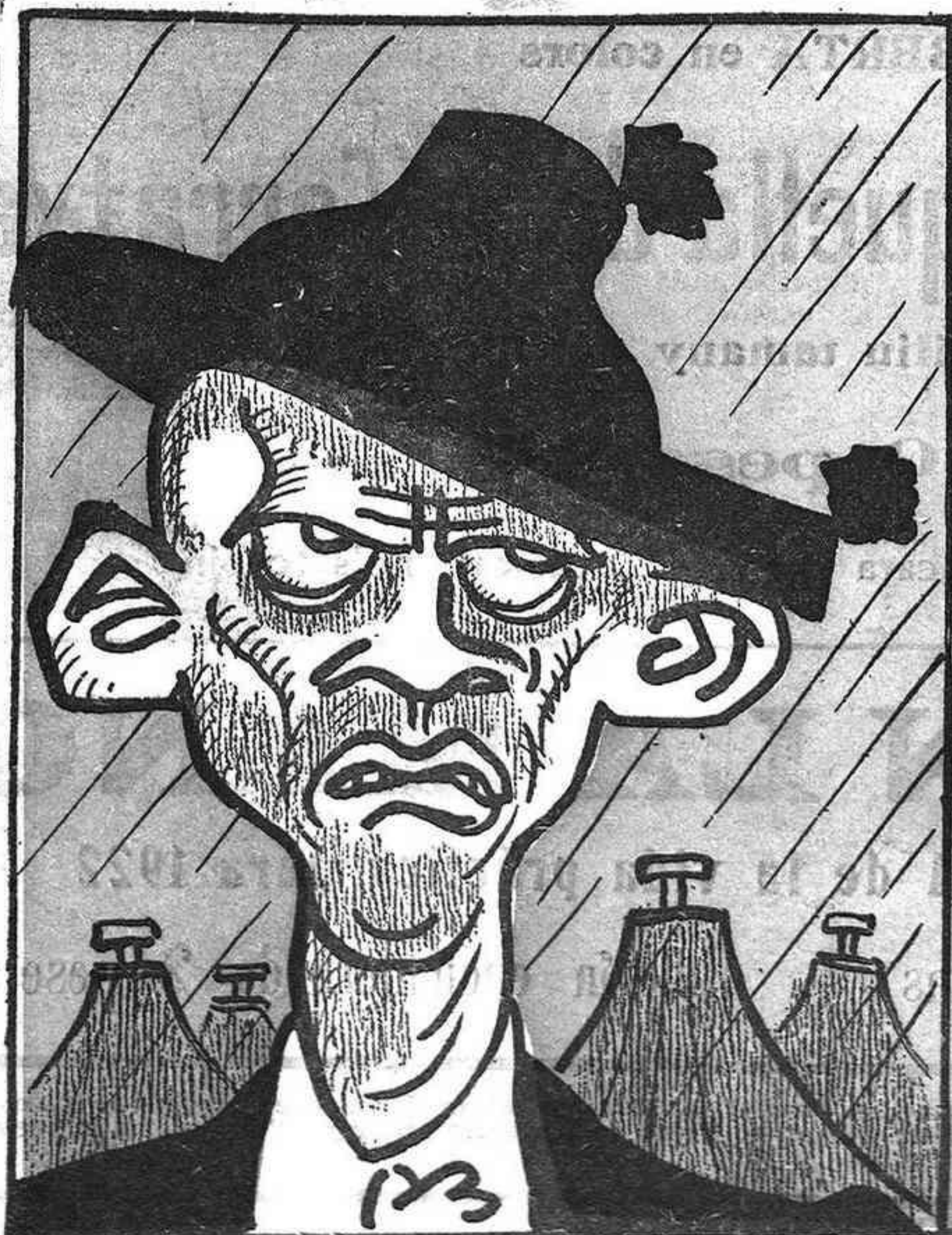
127
2
25 500/2000

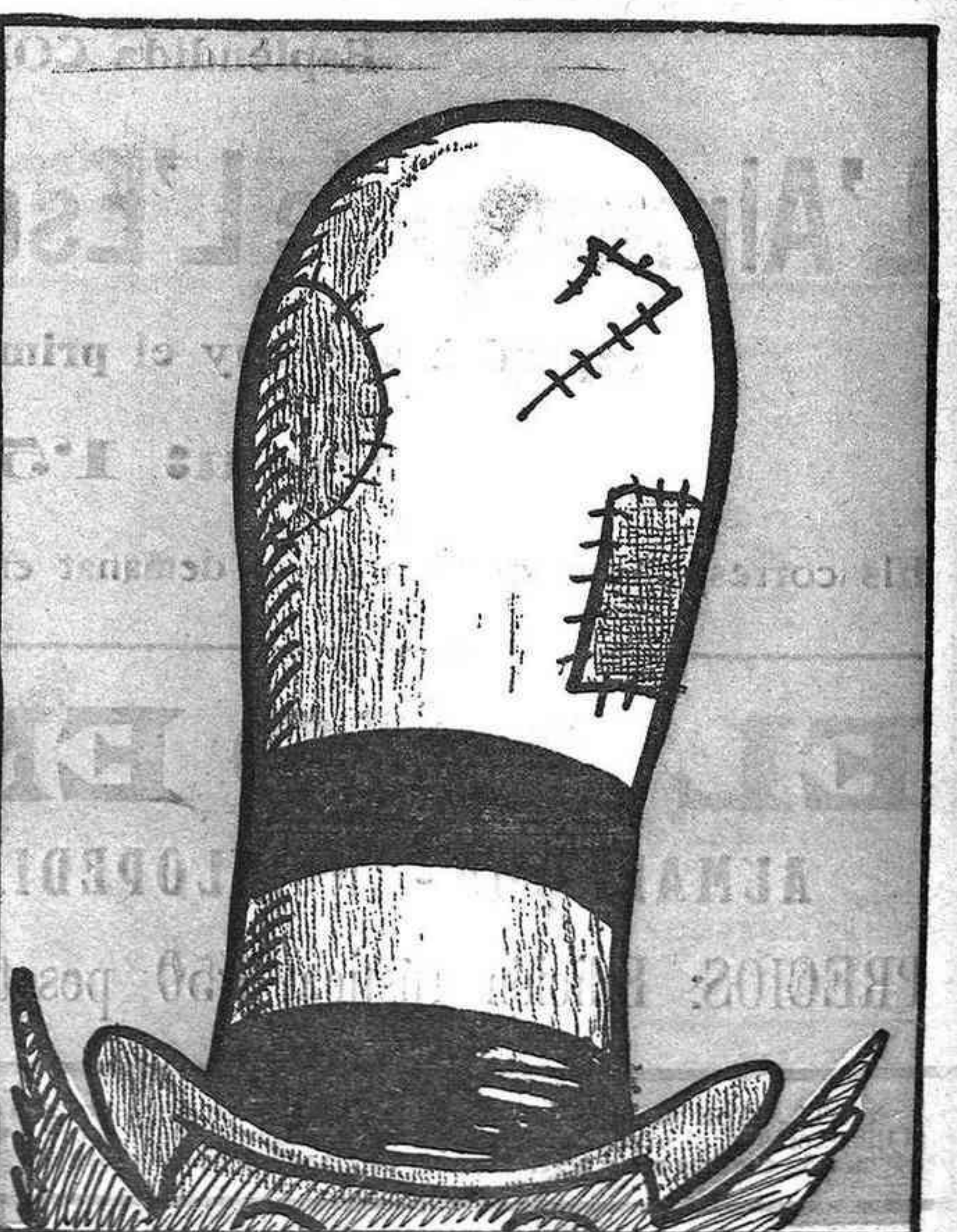
El Nouveau riche.—Com que jo tinc bones dents, menjaré turro: s dels forts.

El senyor Esteve.—Els turrons se m'acaben. Només en menjaré de «yema».

En Joan, Español.—A mi, com sempre em carregaran amb els neulers.

Don Clodoaldo.—... I jo em menjaré les neules.]